

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 98 (3544) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Törvényjavaslat készül a képviselőház mandátumának meghosszabbításáról

Május közepén várható a legközelebbi ülés — Vitéz Endre László Szabadkán

Az *Esti Újság* írja: A képviselőház mandátumának meghosszabbításáról törvényjavaslat készül, amelyet a közeljövőben összehívandó képviselőház elé terjesztenek. A Ház legközelebbi ülése, hír szerint, május közepére esedékes.

Szabadka. (MTI.) Vitéz Endre László államtitkár hétfőn az esti órákban Szabadkára érkezett, ahol Székely Jenő dr. polgármester kíséretében megtekintette a Felsőbácsi Malomban létesített zsidó internálótábor, majd megsejmelte a zsidók kitelepítésére kijelölt területet. Az államtitkár megelégedését fejezte ki a polgármester előtt az eddigi zsidó intézkedések pontos végrehajtásáért. Rövid tartózkodás után folytatta útját.

Bárános Károly, a földművelésügyi minisztérium államtitkára nyugdíjazását kérte. Tegnap már meg is kezdte szabadságát.

Dr. Ley felhívása a német néphez

Berlinből jelentik: Dr. Ley, a német munkaerővel vezetője május elsején, a német nemzeti ünnepnapon, felhívást intézett a dolgozó németek összességéhez és rendkívüli teljesítményükért elismerését fejezte ki. Az angolészt terroretámadások során — mondja a továbbiakban a felhívás — nem volt mindig könnyű dolog előteremteni azokat a harci eszközöket, amelyeket az ellenség ellen harcra lehetett vetni. A német munkások példás magatartásának köszönhető, hogy ez mégis sikerült. Jöjjék a háború 55 hónapja alatt a megfeszített munka a munkásokat erősen próbára tette és a hosszú és megerőltető munka fáradalmi gyakran szinte kibíratatlanok voltak. A munkások nagy teljesítményeinek bizonyítékaként dr. Ley azt a tényt említette, hogy Németországban a háború minden egyes évében erősen megnövekedett a széntermelés, Angliában, az Egyesült Államokban és Szovjetországban viszont a széntermelés minden évben csökkent. A dolgozó nemzetnek csak az az egy célja van, hogy teljesítse a Führer által kitűzött feladatot és az arcvonalhoz méltóan bizonyuljon. Ezért nem ismétlődhet meg 1918 novemberje sem. Ezuttal legyőzik a német nép ellenségeit és minden eddigi és ezutáni megpróbáltatás ellenére sem fog a német nép összeroppanni. (MTI.)

„A munka úttörői” címmel tüntetett ki a Führer kiváló munkásokat

A Führer a „munka úttörői” elnevezéssel tüntette ki a német munkásokat kiváló képviselőit. Ez a legelső kitün-

tetés gazdasági, műszaki vagy népjóléti feladatok megoldásában tanúsított teljesítmény elismerése és ezalkalommal kilencen, köztük több munkás is részesültek ebben a kitüntetésben. A Führer a következőket nevezte ki a „munka úttörőivé”: *Dörpmüller,* birodalmi mi-

niszter, dr. Hermann *Roebling* kereskedelmi tanácsost, dr. Albert *Vögler* mérnököt, dr. Claudius *Dornier* tanárt, Helmut *Stein* mérnököt, Ernst *Becker* esztorgályosmestert, John *Schwarzer* órást, Péter *Küsters* furósmestert és Eugen *Vieczorek* üzemvezetőt. (MTI.)

Papen hosszabb ideig nem tér vissza állomáshelyére (?)

Ankarából jelentik: A Tanin című lap ellenőrizhetetlen híreként közölte, amelyek szerint Papen ankarai német nagykövét hosszabb ideig nem tér vissza állomáshelyére. A lap sajnálja ezt a tényállást s azt írja, hogy „Berlinnek Törökország általános helyzeténél fogva meg kellene értenie a krómérc-kérdésben tanúsított török eljárás”. Papen kiváló diplomata, aki a legnehezebb helyzetekben is rendben tudta tartani a német-török kapcsolatokat — folytatja a cikk. Sajnálható lenne, ha a krómércszállítások kérdésében most feszültség állana be a német-török viszonyban. Remélni kell, hogy

Berlin helyesen tudja majd értékelni Törökország tényleges helyzetét és tudatában lesz annak, hogy Törökország kénytelen volt betartani azokat a kötelezettségeket, amelyeket Angliával való szövetsége rótt reá.

A Tanin egy másik cikkében azt írja, hogy az elmúlt hetek nehézségei után most szorosabban fűzik az angol-török kereskedelmi kapcsolatokat. Tárgyalások kezdődtek, hogy a Közelkeleten beraktározott áruk minél gyorsabban Törökországba kerüljenek. Megbeszélések folynak az Angliába irányuló török áru kivitel fokozásáról is.

Benes új megállapodása a Szovjettel

Stockholmból jelentik: A londoni cseh emigrációs kormány új megállapodást kötött a Kremllel és kötelezte magát arra, hogy a szovjet hadsereg bevonulása esetén „Csehszlovákiát valamennyi katonai és polgári közege aláveti magát a szovjet csapatok parancsnokságának”. — Visinszki helyettes külügyi népbiztos vasárnap este sajtóértekezleten jelentette be az új egyezmény megkötését és hozzátette, hogy a megállapodást cseh részről kezdeményezték. Az egyezmény értelmében „Csehszlovákiát” különböző szakaszokra osztrák fel minden egyes övezetet parancsnokságát egy-egy szovjet parancsnok veszi át. A szovjet csapatok „csehszlovák” területen saját bírósági jogot tartanak fenn maguknak. (NST)

Berlinből jelentik a TP: A Wilhelm-

strasse legutóbbi sajtóértekezletén ismertették a széles körben elterjedt New York Journal American folyóirat egyik cikkét, amely bámulatraméltó nyíltsággal leplezi le a Finnország részére felállított szovjet feltételek igazi hátterét. A lap azt írja, hogy ezek a feltételek nem hagytak kétséget a Finnország ellen irányuló szovjet szándékokról. Olyan feltételek ezek, amelyeknek elfogadása a nemzeti megújulást jelentette volna. Nem is került volna sor fegyverszünetre, míg a vörös hadsereg meg nem szállta volna a finn városokat. Azonkívül Helsinkiben olyan kormányt kellett volna alakulnia, amely elnyeri Moszkva hozzájárulását, ami azt jelenti, hogy Finnországnak szovjet rendszert kellett volna létesítenie.

Politikai jellegű Sergius metropolita meggyilkolása

Kauca. (MTI.) A NTL jelenti: Sergius metropolita meggyilkolása ügyében a rendőrség a következőket állapította meg: A rigai egyházi értekezletre igyekvő metropolita kocsiját kevéssel a gyilkosság színhelye előtt érte utól és állította meg a támadók személygépkocsija. A tett színhelyén talált lövedékek és az összelőtt gépfőcsin látható golyónyomok arra mutatnak, hogy a támadók géppisztolyt használtak. A gyilkosság után a tettesek sietve elmenekültek. Valószínű, hogy már Vinnától üldöztek

a főpapot és tetűk elkövetése után Vinnába tértek vissza. A tényállás értelmében politikai okból elkövetett gyilkosság történt. A büntény felderítésére 10.000 márka jutalmat tűztek ki.

Moszkva. (NST) Május 1-i kiáltványában Sztalin újból követeli a második arcvonalat s azt mondja többek között: Nem férhet kétség ahhoz, hogy Németországot csak úgy lehet megverni, ha egyszerre csapnak le rá: kelet felől a szovjet hadsereg, nyugat felől pedig a szövetségesek hadereje. A kiáltvány

egyébként azt hangoztatja, hogy nem elég kiverni az ellenséget a Szovjetunió földről, hanem a szovjet csapatoknak „fel kell szabadítaniok a lengyeleket, csehszlovákokat és más nyugateurópai népeket is.” Ez a feladat nyilván nehezebb, mint a német csapatok kiverése a Szovjetunió földről s éppen ezért csak akkor lehet megoldani, ha kelet és nyugat felől egyszerre csapnak le a németekre.

Bern. (MTI.) A NTL jelenti: Kedden hajnalban a baseli körzetben légvédelmi riadó volt.

Tokióból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: A császári főhadiszállás közli kedden: Légierőnk, amely Új-Hollandia nyugati partja előtt ellenséges támadókövetőket támadott meg, április 27-én elszűszett egy ellenséges cirkádót és súlyosan megrongált egy másik nagy hajót, amely valószínűleg repülőgéphordozó volt.

A Karolina szigetektől délre feltűnt ellenséges kötelék április 30-án bombázta a Truk szigeteket, amit május 1-én is folytatott. Május 1-én hajókról lötték Martlock szigetet. A japán légierő és az ellenséges támadókkal harcászálló helyőrség megrongált egy ellenséges repülőgéphordozót és több mint 30 ellenséges repülőgépet lelőtt. Az ellenséges támadás némi kárt okozott az ültetvényekben.

Túlnyomórészben debreceni diákok az országos középiskolai táj- és népkutató pályázat nyertesei

A MTI jelenti: A harmadik országos középiskolai táj- és népkutató pályázat versenyének eredményeit most tették közzé. A munkaközösségek versenyében első díjat 100—100 pengőt nyert holtversenyben a debreceni m. kir. középiskolai tanárképző intézet gyakorló gimnáziumának táj- és népkutatócsoportja és a debreceni református kollégium liceumának és tanítóképző intézetének Ecsedy István táj- és népkutató csoportja. Harmadik díjat, 25 pengőt nyert a hajduböszörményi református Bocskay gimnázium táj- és népkutató csoportja.

Az egyéni pályázaton első díjat nyert Szatmári Károly, a debreceni református tanítóképző negyedik osztályú növendéke és Botos Béla, a debreceni gyakorló-gimnázium VII-ik osztályos tanulója. Második díjat nyert Vass Lajos a debreceni református tanítóképző intézet harmadik évfolyamos növendéke, harmadik díjat Sövényi János, a hajduböszörményi református gimnázium VII-ik osztályos tanulója. Továbbá Baráz Miklós, a hajdunánási református gimnázium VII-ik osztályos tanulója, Fekete Péter, a hajduböszörményi református gimnázium VII-ik osztályos tanulója, Gomba András, a debreceni állami gyakorló-gimnázium VII-ik osztályos tanulója és Török Olga, a debreceni társulati leányközépiskola IV-ik osztályos tanulója.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Egy nap a világ.
BELVAROSI: Egy gép nem tér vissza.
CASINO: Machita.
KORONA: Csodarepülő.

Milyen idő lesz holnap?**Megfigyelések az időjárásról:**

A legismertebb német meteorológusok megállapítása szerint az időjárási feltételek alapelvei magábanvéve igen egyszerűek. Ha pl. földünket egy „melegítőgöpezetnek” képzeljük el, úgy annak fűtése az Egyenlítő körül történik és a Sarkok felé a meleg hatása egyre esik. Ebből következik, hogy földünket kétféle áramlat uralja, még pedig egy melegáram az Egyenlítőtől a sarkok felé és egy hidegáram a sarkok felől az Egyenlítőig. Ez nem csupán szürke teória, mert ezek az áramlások tényleg megfigyelhetők pl. a trópusi tengerek passzateleli formájában. Az időjárás tehát nem egyéb, mint eme kétféle áramlások állandó harcra. Sajnos azonban, a különféle természeti adottságok, tengerek, folyók és völgyek, a kontinenseken belül az időjárást nagymértékben befolyásolják. Ennek ellenére a meteorológusok fáradságot nem kímélve a különböző állomásokon végzett megfigyelésekkel, sztratoszférarepülésekkel, stb. igyekeznek az időjárást a lehetőség szerint előre is megállapítani. Ugyesintén megfelelnek a valóságnak egyes a nép száján élő időjárási megfigyelések, így pl. a „fagyoszentek”, amelyek tudvalevőleg évente kisebb eltérésekkel pontosan megismétlődnek. A rendkívül hideg telek tudományos megfigyelések szerint a légáramlások körforgási zavaraira vezethetők vissza.

Pályázati hirdetmény

A Vakok József Nádor Kir. Orsz. Intézete az 1944—45. tanévre felvételre, nemzetiség és nemre való tekintet nélkül világtalan gyermekeket, akik 5. életévüket betöltötték, de a vakaságon kívül nem szenvednek olyan testi, vagy szellemi fogyatkozásban, amely eredményes nevelés-oktatásukat megnehezítaná, valamint korlátolt számban csökkentlátású gyermekeket. Felveszi 14 éves korukig azokat a gyermekeket is, akik az iskolai oktatás folyamán veszítették el látásukat, vagy mint vakok nyilvános iskolákban, esetleg magánaton végzik tanulmányukat.

A felvételi kérvényhez szükséges nyomtatvány az intézet igazgatóságától díjtalanul szerzhető meg.

Az intézet növendékeit az oktatási idő alatt a szükséges polgári ismeretekről, tehetségüknek megfelelően gyakorlati pályára is (zenei, ipari) kiképzni. Ha a szülő szegénységét hatóságilag igazolja, akkor gyermekük felvétele és oktatása ingyenes. A kérvényeket a m. kir. váltság- és közoktatásügyi miniszteriumhoz intézve folyó évi június hó 15-ig kell a Vakok József Nádor Kir. Orsz. Intézete igazgatóságánál (Budapesti. XIV. Ártósi Dűrer-sor 39.) benyújtani.

Ipartestületi hírek

Az Ipartestület Faipari szakosztálya felhívja tagjait figyelmét, hogy folyó hó 1-től 5-é délig anyagigényeiket jelentsék be, mert ellenkező esetben kiutalásuk elmarad. Az igényléseket csak az illetményjegyzék bemutatására és az ipartestületnél bejelentett munkakönyvekre vesszük fel. Elnökség.

Feltalálják a színes távolbalatást

Otto von Bronk német fizikus nemrégiben előadást tartott a műszaki írók társaságában. A 70 éves fizikust „a rádió atyjának” nevezik, mert az ő találmányai tették lehetővé, hogy a rádiót, a drótnélküli távbeszélést széles körben meghonosították. Otto von Bronk máj 1902-ben szabadalmat kapott arra az eljárásra, amelynek kapcsán a kép elemeit egy acél drótra lehetett rögzíteni és nagy a képet egy fotocellából álló íp segítségével alkotó elemre bontsa. Ez az eljárás képezi lényegében a mai távolbalatás alapját. Otto von Bronk ma újra fontos találmánnyal ajándékozta meg a távolbalatás ügyét. Ez a találmány a színes távolbalatás.

A technikai írók társasága előtt ismertette először azt az új eljárást. Igen fontos pillanat volt a drótnélküli távbeszélés történelmében, amikor a feltaláló kijelentette készülékére utalva, hogy a zöld, vörös és kék alapszínekből színes képet tud összeállítani. A felvételen azonban csupán két fényszűrőre van szükség és pedig egy zöldre és egy vörösre. A felvevőkészüléken pedig csak egyetlen

szűrőre van szükség és pedig a pirosra. A híres német feltaláló előadását ezekkel a szavakkal fejezte be:

„Meg vagyok róla győződve, hogy ez az eljárás döntő fontosságú lesz a távolbalatás szempontjából. Nemcsak a természetet, hanem egész színpadi jeleneteket, sőt egész operákat lehet ezzel az eljárással az összes színes kulisszákkal és jelmezekkel együtt természetesen színleltben felvenni és a felvevőkészülékhez továbbítani. Tanulságos előadások kísérlésében lehetséges lesz nagy festőalkotásait ugyancsak színes eljárással a felvevőkészülék útján a legszelebb néprétegek számára is hozzáférhetővé tenni. Az, amit a rádió és vele együtt a távolbalatás alkotni tudnak, az már nem a jövő méhében szunnyad, az már ma is valóság.”

Otto von Bronk néhány évvel ezelőtt röntgen és rádium égések következtében elvesztette a jobb kezét. Azok az előadások, amelyeket Németországban szerte tartott, igen nagyszámu fiatalembert ösztönöztek a műszaki pályára való lépésre.

HIREK A TÖRVÉNYSZÉKRŐL**Ötszáz pengő pénzbüntetésre ítélt a nagyváradi törvényszék egy hamis villamosbérlettel utazó nagyváradi henteset****Elrettentő példa a nagyváradi villamosok potyautasainak**

Nagyvárad, május 2. Tavaly márciusban Keceli Mihály villamosvasúti ellenőr a B. vonalon teljesített szolgálatot és amiatt a jegyeket vizsgálta — a mindegyre szaporodó szabálytalanságok között — elköszözte a kocsin utazó Blaga János Honvéd-utca 9. alatti hentesegéd bérletét és miután leigazoltatta és felírta, leszállította a kocsirol. A történetekre az adott okot, hogy Blaga bérletében a márciusi kockában más hónapi, sőt előző évi bélyeg volt beragasztva. A bérletről meg lehetett állapítani, hogy a szabálytalanságot nem a villamosmű, vagy az Idegenforgalmi Hivatal hivatali személyzete követte el, hanem Blaga János maga.

Az ellenőr jelentést tett az esetről a Városi Vasutnak, amely feljelentést tett Blaga ellen a kir. ügyészségen.

A nagyváradi törvényszék ma délelőtti tárgyalta az ügyet. Kihallgatásakor Blaga elmondotta, hogy ő másnak adta oda bér-

letét és 10 pengőt, hogy hosszabíttassa meg a bérletet, ő figyelembe sem vette, hogy nem szabályosan van meghosszabíttva. Megnevezte az illetőt, aki azonban nem idézhető, mert Romániába ment és ismeretlen helységben tartózkodik.

Keceli Mihály ellenőr, tanu előadta, hogy a bérletnek nem csak ez az egy rendellenessége volt, mert az azévi kockákban mind más bélyegek szerepeltek. A bíróság megállapította, hogy a vádlottnak, aki több év óta bérlő a vasutnál, kellett volna annyi ismeretnek lennie, hogy azonnal felfedezze bérletén a szabálytalanságot, ha az nem tudatosan elkövetett bünteselekmény lenne.

A törvényszék ezért megállapította Blaga János bűnösségét és magánokirat-hamisítás, valamint egy rendbeli és is vétségé címén jogerősen 500 P. pénzbüntetésre ítélt és 10 P. kártérítés megfizetésére kötelezte.

Elítélték a csendőr rágalmazóját

Nagyvárad, május 2. Danes Lajos nagyváradi lakos tavaly nyáron érvénytelen iparengedéllyel vásárolt baromfit Felsőbarakony községben. Erdei Antal csendőrtörzsrőmester fellelősegrevonta, amiért is Danes pár nap múlva a falubeliek előtt rágalmazó kijelentéseket tett a csendőr-

törzsrőmester ellen. A törvényszék ma délelőtti tárgyalta ügyét, amely tárgyaláson Danes Lajos tagadó álláspontra helyezkedett. A megidézett tanuk azonban kivétel nélkül esküvel erősítették a vádbeli tényállást és ezért a törvényszék 100 P. pénzbüntetésre és a büntügyi költségek megtérítésére ítélt. Az ítélet jogerős.

Szent László nyomda R. T. Nagyvárad

Szép betűkkel rendezett könyvnyomdáta készít mindenféle nyomtatványokat, izléses kivitelben.

Rendeléseket felvesz telefonon is a nyomda. Telefon 12 27

Tizenötezren túl!

Amiről az utóbbi napokban már már azt hittük, hogy teljesen elcsendesül, közömbössé válik: ismét dadalmasan gyors üteművé vált a magyar szívek dobbanása. Csak tegnap lépte át a bombakárosultak részére indított gyűjtésünk eredménye a 10 ezer pengőt s ma már azt jelenthetjük, hogy a 15 ezren is túl vagyunk!

Ma gyűjtésünk részletezését az alábbiakban adjuk:

Előző napokról P 10.984.68

Draschkovich Tibor tűzérzészle hősihalála alkalmából közszórmegváltás címén barátai: Moldoványi Ferenc 10, Koós Mihály 20, Fazekas Endre 20, Ravazzini Angelo 10, dr. Kis Endre 10, Janza Sándor 10, Török János 10, Szóts Tibor 10, Darabont Dénes 20, Tiller Károly 10, Jancsár Mihály 20, Tóth Mátyás 10, Boros József 10, Ilyés Gyula 10 pengő, összesen: 180.—
Pataki nővérek 15.—
Kiss Gyula 60.—
N. N. 10.—
Szent Antal nevében „Hangya” üvegoztályának alkalmazottai: Vojnár Kálmán 60, Papp Endre Oszkár 10, Faragó Mihály 10, Petrovezky Lászlóné 5, Balázs Margit 5, Hanga Simon 5, Kovács Zsigmond 3, Balogh Endre 2, összesen: 100.—
Biharmegyei Közjóléti Szövetkezet 255.—
Andrényi Károly és Fiai r. t. nagyváradi fiókja 4000.—
Nemes Krausz Sámuel 200.—

Összesen: P 15.807.68

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének 1944. évi sáncolási akciója

A román uralom oktalan erdőirtásai következtében Erdélyben igen tekintélyes területet fenyeget a talajpusztulás veszélye. Ennek megakadályozására az erdőtelepítési és a sáncolási munkálatok hivatottak. A sáncolás nemcsak a víz tárolására és a talaj pusztulásának megakadályozására szolgál, hanem egyúttal hathatós eszköze az árvizek megszüntetésének is.

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége 1942-ben indította meg sáncolási akcióját s azt ebben az évben is nagyobb összegű állami segély kintalásával támogatja. A sáncolási akció lebonyolításával a kirendeltség ez évben is Erdély legnagyobb gazdasági szervezetét, az EMGE-t bízta meg. A sáncolási munkálatokat 15 traktor végzi, de ezenfelül rövidesen még további 6 traktort állítanak be a munkálatokba.

Az akció során azokon a vidékeken, ahol a sáncolás eredményessége tekintetében kellő tapasztalatok nem állnak rendelkezésre, vagy pedig, ahol a sáncolás még csak kísérleti célokra szolgál, a munkálatokat díjtalanul végzik el, ahol pedig a sáncolás eredményessége már bebizonyosodott, a sáncolásért bért számítanak fel, amely azonban nem lehet magasabb a legnehezebb talajra előírt mélyszántásnak rendeltéleg előírt bérénel.

Mindazok, akik a sáncolási akcióban részt akarnak venni, jelentkezzenek az EMGE központi hivatalánál, vagy az egyes vármegyei kirendeltségeinél.

Német közelharci különítmények ismét megkezdték helyi rohamozó támadásaikat a nettunói hídfőnél

Benyomultak az angolszász állásokba és több erődöt elfoglaltak. — A Dnyeszter felső folyásától délre és Koveltól délnyugatra további teret nyertek a német csapatok

Teherán óta először sürgetik újra a szovjet lapok az előzőnlés megkezdését

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelenti: A vasárnapi szovjet lapok a teheráni értekezlet óta először intézkedést felhívást a nyugati hatalmakhoz, hogy haladéktalanul indítsák meg az inváziót és váltsák be a Szovjetnek tett ígéreteiket. Hangoztatják, hogy a Szovjet mindig beváltotta a nyugati hatalmaknak tett ígéreteit.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Az eloszországi arcvonalról jelentik, hogy a nettunói hídfőnél német közelharci különítmények ismét megkezdték helyi rohamozó támadásaikat. A német rohamcsapatok most Casale Vecciónál és Buon Riposónál nyomultak be az angolszász állásokba és 9 erődöt, valamint 4 megfigyelőhelyet foglaltak el és azokat szétrombolták vagy birtokba vették. A nettunói partraszállás óta most került fogságba a hétezredik angolszász hadifogoly, aki a 18. angol gyalogdandár egyik szakaszvezetője. A partraszállási hídfő délkeleti részén az amerikai vállalkozások megakadtak.

A Tirreni tengerparti szakaszon a német útegek jó eredménnyel lötték

angol lövegállásokat és csapatmozdulatokat.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A nettunói hídfőnél április 30-án távolból irányított „Góliát”-típusú német törpepáncélosok meglepetésszerűen betörték egy jól kiépített ellenséges támaszpontba. Az egész támadás alig 10 percig tartott. Az amerikaiak által megszállt házesoportokat levegőbe röptették. Egy német rohamcsapat még a megelőző éjszaka folyamán előredolgozta magát az amerikai támaszpontig és azt hátulról elreteszeltte, hogy az életben maradtak ne tudjanak elszabadulni. Itt foglyokat ejtettek. A német „Góliát” csoportok ezzel 10-ik eredményes harcukat vívták a nettunói arcvonalon.

A véderőfőparancsnokság jelentése

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnokság közli: A Szabasztopol előtt, valamint a Dnyeszter-torkolat és a Kárpátok közötti arcvonalon nagyobb hadműveletek nem történtek. A Dnyeszter alsó folyása körüli harcokban különösen kiüjtette magát a Jordán alvezetése alatt álló 715. brandenburgi gránátos ezred. A Dnyeszter felső folyásától délre és Koveltól délnyugatra csapataink kemény harcok során további teret nyertek. Német harci és csatarepülőezredek Kovel térségében szovjet ütegállásokat, páncélos gyülekező helyeket és járműoszlopokat támadtak. Sok járművön kívül 23 ellenséges löveget is elpusztítottak. Nehéz német harci repülőgépek erős kötelékei az elmúlt éjjel különösen határos támadást intéztek a Rovnától délre fekvő Zdobanov nevű közlekedési csomópont ellen. A déli arcvonal több szakaszán ellenséges vasúti forgalom elleni támadásaikat repülőink eredményesen folytatták. Vitebszk és Kolock között visszavertük a bolsevisták helyi jellegű támadásait és tüzéségi tűzzel szétvertük a bolsevista készütségi állásokat. A nettunói hídfőnél rohamcsapat-

vállalkozások során több ellenséges kísérőerőt felrobbantottunk, a védőerőket elkeseredett közelharcok során egészen csekély saját veszteség mellett, megsemmisítettük. Egy csatarepülőkötelékünk sikeres támadást intézett az ellenséges tüzéségi és légelhárító állások ellen. Német és olasz vadászok, valamint a légelhárító tüzéség Észak-Olaszország fölött 7 ellenséges repülőgépet löttek le.

A megszállt nyugati területek helységei ellen intézett támadások során az ellenség vasárnap 9 repülőgépet vesztett. Az elmúlt éjjel egyes angol zavarórepülőgépek Nyugat-Németország helységeire bombákat dobtak.

Az angolszász utánpótlási összeköttetés elleni harcban április folyamán a légierő és a haditengerészet 23 kereskedelmi és szállítóhajót süllyesztett el, 153.820 br. regisztertonna tartalommal. További 34 hajót, összesen 227.000 br. regisztertonna tartalommal bomba- és torpedótalálatokkal súlyosan megrongáltunk. Ezek közül soknak az elsüllyedésével lehet számolni. Az ellenséges hadihajók közül 27 rombolót és kísérőhajót, egy aknakeresőhajót és 7 gyorsnaszádot elsüllyesztettünk, 5 rombolót és 9 gyorsnaszádot megrongáltunk.

Részletes jelentés a Balkánon folyó nagyszabású német felszámoló hadműveletekről

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Balkán területén folyó nagyszabású német felszámoló hadműveletekről — amelyekről az áprilisi hadijelentésekkel kapcsolatban beszámoltak — a következő közlekedési adatközlők közlik: Ezek a hadműveletek

igen sok eredményt mutatnak fel. A hadműveletek eredményében a legfontosabb az úgynevezett Titó-ban-dák kísérletének megbúsítása, hogy szerb területre törjenek be. A Titó-ban-dák szándékát már három hónappal előbb felismerték és megelőző mo-

dulatokkal keresztülhúzták a német csapatok, úgyhogy a helyi támadásokra előrelékölt rablócsapatok a Szerbia déli határterületén a német biztosító kötelékek szűk hálójával találják szembe magukat. A beszivárgó csapatokat — részben kemény hegyi harcokban, megsemmisítettük, majd a német csapatok folytatták a bekerítő harcot, melynek során a banditák a bekerítő harcot, melynek során a banditák kétségbeesett erőfeszítéseket tettek a menekülésre, de sikerte-

Vatikáni tehergépkocsikra tüzeltek alacsonyán szálló angolszász repülőgépek

Berlinből jelentik: (MTI.) Mint a Német Távirati Iroda értesül, a birodalmi főváros ellen április 29-én intézett amerikai légitámadásban Jaba repülőórnagy új rendszerű gépén 8 darab Spitfire géppel került harcba. Habozás nélkül felvette a küzdelmet a tuleróval szemben és két gépet sikerült is lelőnie.

Berlinből jelentik: (MTI.) Az Interinf jelenti: Hétfőn, az esti órákban a német légvédelem erős heves harcokba keveredtek egy Délnyugat-Németország fölött berepülő kisebb amerikai bombázókötelékkel. Az amerikai bombázók elszórtan dobták le bombáikat és azután visszarepültek a birodalom légiterebébe.

Berlinből jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Hétfőn a késődelutáni órákban egy gyengébb északamerikai bombázókötelék berepült a lotharingiai határvidék fölé. A Saar-vidék felett a német légvédelmi erők heves légi harcokra kényszerítették az amerikai repülőket. Az amerikai kötelék nem folytatta tovább berepül-

lenül. E harcok során Erriblie, Cajetina, Bioska és Gaca városokat és a körülöttük fekvő helységeket rendszeresen megüszítottuk a banditáktól. A menekülő banditaoszlopok kitérésre kísérlete Cadnijasiánál az Uzi-céből Rogeticába vezető út mentén a német rendőri biztosító erők közbelépése következtében véresen megüszült. Április utolsó napjaiban 1750 elesett banditát számoltak meg és ennél nagyobb számú fogoly került a német csapatok kezére. Április havában az elesett banditák száma 11 ezer 224-re emelkedett. Ebben a számban azonban csak a német csapatok által megüszíthetően elesett banditák szerepelnek, valójában számuk sokkal nagyobb. Bieljinának a német csapatok részéről történt bevétele különösen nagy csapás volt a banditákra, mivel itt egy jól álcázott és újonnan berendezett banditaközpontot fedeztek fel és semmisítették meg. A német csapatok jelentős mennyiségű járművet, fegyvert, lőszeret, és sok értéket zsákmányoltak.

lését a birodalom fölé. Szórványos bombaledobásokról érkeztek jelentések.

Milánó. (MTI.) A Német TI jelenti: Északamerikai bombázóknak északolaszországi területek fölé való berepülésekor a kötelékek egy része megtámadta Firenzét. Sok bomba esett a város belső területén lakott részekre. A többi között az opera épülete is összedőlt.

Róma. (MTI.) A Német TI jelenti: Tizenkét angolszász repülőgép április 29-én délben egy órákor támadást intézett 35 tehergépkocsi ellen, melyek Firenzéből lisztet szállítottak a római pápai egyházmegye számára. A vatikáni kocsi ellen a támadás Chiusi közelében történt. Alacsonyra ereszkedve löttek a kocsiakat, úgyhogy közben világosan felismerhették a vatikáni jelzéseket. Egy kocsi tönkrement, egy teljesen használhatatlanná vált, míg öt megrongálódott.

Badoglio mégis elutazik Angliába (?)

Churchill személyesen elnököl a miniszterelnöki értekezlet valamennyi ülésén

Londonból jelentik: Az Evening Standard írja: Badoglio tábornok rövidesen katonai megbeszélések végett Angliába utazik. Badoglio most azon fáradozik, hogy rábírja kormányát Olaszország háborús erőfeszítésének fokozására és a hadseregnek a németek elleni mozgósítására. Londoni illetékes helyen Badoglio útját sem meg nem erősítik, sem meg nem cáfolják.

Lisszabon. (MTI.) Mint a brit hírszolgálat jelenti, a Brit Birodalom miniszterelnöki értekezletének hétfőn délelőtt tartott megvitatásán Churchill miniszterelnök üdvözlő szavaira a dominiumok miniszterelnöke egyenkint válaszoltak. A beszédek nem tették közzé. Churchill úgy határozott, hogy személyesen fog elnökölni valamennyi ülésen, ha ezt másodváltó elfoglaltsága megengedi. Eden, Attlee és Cramborne is meg fog jelenni valamennyi ülésen. Az értekez-

let legelső tárgypontja a háborús helyzet és a háború tovább folytatása kérdésének megvitatása. Ennek megfelelően a hétfőn megtartott második ülésen már a birodalmi vezérkarok vezetői is résztvettek. Hivatalos helyről származó értesülés szerint egyébként az értekezleten nem megszabott munkarend szerint folytatandó tanácskozás lesz, hanem a üzések nyílt és szabad kieserlése.

Svédország változatlanul folytatni akarja eddigi semleges politikáját

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelenti: Hansson miniszterelnök május 1-én Malmöben mondott beszédében hangsúlyozta, hogy Svédország változatlanul folytatni akarja az eddigi semleges politikáját. A semlegesek — egymond — nem kötelesek helyeselni, vagy elfogadni a hadviselők ér-

veit. A semlegeseknek maguknak kell megítélniök, hogyan óvhatják meg legjobban érdekeiket és szolgálhatják eszményeiket. E nem a háborúban való részvétellel történik. Nem mondhatnak le a saját megítélés jogáról és nem engedhetik, hogy mások döntsenek arról, mi a helyes és igazságos. Mert ezzel a demokratikus felfogás számára magától értetődő örendelkezésről mondanának le. Svédország ezt nem teszi meg. A svéd nép túlnyomó többsége határozottan, miként eddig is, a kormány mögött áll abban, hogy az országot kívül tartsa a háborún.

A helpolitikáról többek között azt mondotta, hogy Svédországban nénciononat nem alakítanak a szociáldemokraták s a kommunisták együtt-haladása útján.

Madrid. (MTI.) A Német TI jelentő: Az *Informaciones* rámutat arra, hogy az Egyesült Államok a valuta-stabilizálás céljából létesítendő nemzetközi bank intézményével Európát hosszú időre szolgásgába akarják dönteni. A lap idézi Benjamin Anderson losangelesi egyetemi tanár fejtegetéseit, akik kerekén kijelentette, hogy az Egyesült Államok nem akarják a garanciák nélküli világbankárjának szerepét játszani. Az Egyesült Államok tehát nyugodtan nézhetik a nemzetközi bank megalakulását, mert ez a bank az Egyesült Államok nélkül nem dolgozhatik. Észak-Amerika közvetlenül és minden biztosíték ellenében kölcsönözi a szükséges pénzeket. Az *Informaciones* megjegyzi, hogy ez Európára nézve hosszú időre rabszolgasorsot jelentene.

Fogatolt járművek igénybevétele kiürítési célokra

A Magyar Távirati Iroda jelentő: A hivatalos lap keddi száma egyebek között közli a belügyminiszter rendeletét, a légitámadással kapcsolatos kiürítési eljárás közeli fogatolt szállítóeszközöknek honvédelmi szolgáltatás címén való igénybevételéről. E szerint honvédelmi szolgáltatás címen ideiglenes használatra igénybe lehet venni azokat a személy- vagy teherszállításra alkalmas fogatolt járműveket és állatokat, valamint az azok vezetéséhez szükséges kísérőszemélyzetet, amelyekre, illetve akikre a légitámadások folytán kitelepítésre kerülő személyeknek és máhájuknak, közhivataloknak, közintézményeknek, a részükre kijelölt felvevő területen fekvő új szállításaikra való elszállításához szükség van. Az igénybevételről a kiürítési kormánybiztos rendelkezik. A honvédelmi szolgáltatási igénybevételért térítés jár. A rendelet kihirdetésének napján nyomban életbelép.

A hegybírói hivatal felhívása

A nagyváradi Hegyközség hegybírói hivatala felhívja a Hegyközség területén levő összes szőlő- és gyümölcsös tulajdonosokat, hogy a gazdaságukban foglalkoztatott munkásaik nevét, állandó lakhelyét (község, utca, hászám) anyjának leánykori nevét, 48 órán belül a hegybírói hivatalban jelentsek be.

Nagyvárad, 1944. május 2.

Nagyváradi Hegyközség:
ORBAN LÁSZLÓ, s. k.,
hegybíró.

Mester Miklós, vallás- és közoktatásügyi államtitkár átvette hivatalát

A Magyar Távirati Iroda jelentő: Mester Miklós a vallás- és közoktatásügyi minisztérium új államtitkára. Hétfőn délben átvette hivatalát Antal István miniszter mutatta be a tisztviselőknek.

A miniszter hosszabb beszédet mondott, melyben rámutatott a magyar nemzetnevelés és kultúrpolitika korszerű feladataira. A magyar nevelésügyi legfontosabb feladatát a tudományos és szakszerű kiképzés mellett, főként a jellemnevelést jelölte meg. Hangsúlyozta, hogy a mai küzdelmes idők lemondani, harcolni és áldozatot vállalni, minden viszontagsággal szemben helytállani tudó fiatalokat követelnek elsősorban és csak az a neveléspolitika jár helyes úton, amely a felnövekvő fiatal magyar nemzedékekben ezeknek a lelki és erkölcsi tulajdonságoknak a kifejtését tűzi ki maga elé. Nagy feladat hárul a minisztériumra az elkövetkezendő időkben.

Azután méltatta Mester Miklós eddigi működését, majd Mester Miklós

államtitkár válaszolt. A magyar népi gondolat határozza meg a minisztériumi működésben kifejtendő tevékenységét. Györffy István a magyar léleknek tudós ismerője foglalta rendszerbe legelőször és legteljesebben a magyar népi kultúra politikai céljait. Az ő tanításait tartja szem előtt. A sürgős teendőket a mindennapi élet követelményei szabják meg. A távolabbi teendőket az átfogó és szerves kulturpolitikai reformtervbe kell beilleszteni. Az átfogó és szerves kulturpolitikai tervezet elkészítését és megvalósítását tartja a minisztérium legnagyobb feladatának. Hangsúlyozta, hogy a tanítóság és a tanárság anyagi és szociális helyzetének megkönnyítése, munkásságának egyik legfontosabb célja. Feltétlen híve a tekintélytisztületnek, azonban csak a magyar nemzeti közösségért kifejtett munka jogán szerzett tekintélyeket ismeri el igazinak.

A jelenlevő tisztviselők nagy helyiséssel fogadták az államtitkár beszédét.

Ismét általános gyűléstiltalmat rendelt el a belügyminiszter

A belügyminiszter a hivatalos lap vasárnapi számában 175.500—1944. VII. száma alatt rendeletet adott ki, amellyel visszavonja a legutóbb kelt és a gyűlékezési szabadságról kiadott rendeletét, az általános helyzet-re való tekintettel. A rendelet hangsúlyozta, hogy a mostani viszonyok között a termelés folytonosságát és zavartalanosságát csak minden erő összpontosításával és csak úgy látja biztosítottának, ha a politikai pártok és egyesületek tevékenységüket, párt- és egyesületi életüket a lehető legszűkebb körre korlátozzák és senkit sem vonnak el munkahelyéről.

A most kiadott rendelettel a bel-

ügyminiszter felügyeleti jogánál fogva megtiltja, hogy a rendőrhatalóságok a gyűlékezési jog korlátozásáról kiadott 8120—1939. M. E. rendelet 2. paragrafusában meghatározott gyűlésekre engedélyt adjanak. A rendelet hangsúlyozza, hogy a pártok és egyesületek rendszeres napi életéhez tartozó — párt — egyesületi élet folytonosságát biztosító adminisztratív tevékenységet nem kívánja érinteni. A tagok szokásos párt és egyesületi látogatásai nem esnek kifogás alá, de ezek gyűlést jellegű nem ölthetők és ezen alkalmakkor beszédek sem hangozhatnak el.

Új férfidivat: a rövid nadrág

Kecskeméti indítvány a textilmegegyezés érdekében

A európai férfidivat — a női divattal szemben — csak igen kevés változást szenvedett hosszú időközön keresztül. Annál érdekesebb a kecskeméti indítvány, amely a férfidivatot akarja megreformálni: mégpedig nem annyira esztétikai, mint gazdasági szempontból. Az indítvány ugyanis arról szól, hogy a férfiak hordjanak rövidszárú nadrágot.

A RÖVID NADRÁG MELLETT SZÓL

elsősorban, hogy ez jelentékeny anyagmegegyezést jelent. A textilfront mai nehézségei mellett ez egymaga is annyira jelentős, hogy megérdemli, miszerint a gondolat megvalósításával komolyan foglalkozzanak.

Az indítvány mellett szól továbbá a kényelmi szempont is. A nyári hónapokban valóságos megkönnyebbülést jelentene a férfiaknak.

A rövid nadrág sportszerű külsőt kölcsönöz és ha a gondolat szokatlan is, hogy hivatalos helyiségekben rövidnadrágos tisztviselő fogadja a felket, — ha

a divat általánossá válik, éppúgy megszokjuk, mint a tenispályán rövid nadrág viselő férfiakat.

A rövid nadrágot eddig is hordták már egyesek. Láttunk rövidnadrágos biciklistákat, sportférfiakat és leventevezetőket. Nincs tehát egyébről szó, minthogy az itt-ott, elvétve előforduló és a kényelmi szempontot a hiúság fölé helyező, rövidnadrágosok példáját általánosan kövessék.

AZ ÚJ FÉRFIDIVAT

elterjedés — egyesek szerint — egyedül úgy válna lehetségessé, ha kötelezővé tennék. Sokan ugyanis szívesen hordják a rövidnadrágot, de hiányzik a bátorságuk ahhoz, hogy elsőként lépjenek vele a nyilvánosság elé.

Az „új divat” egyébként nem is annyira új, amennyiben Európa egyes vidékein, így Bajorországban emberemlékezet óta rövid nadrágban járnak a felnőttek is. A praktikus ötletekben vezető Németországban pedig a háború első évében

Szent László nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.

Mindenféle nyomtatványokat izlelesen készít.

kezdték el ezt a háborús divatot kultiválni és így nemzetgazdasági szempontból sok anyagot szabadítottak fel egyéb nélkülözhetetlen célokra.

A FÉRFIAK HIUAK,

állapítja meg a kecskeméti lap, amely a rövidnadrág kérdésével foglalkozik. Bár ezt a tulajdonságukat tulságosan is igyekeznek tagadni, valóság az, hogy a rövidnadrágos divat ellen tiltakozni fognak mindazok, akiknek lába formátlan.

Általában pedig az a tapasztalat — férfiközösséghez ez irányban intézett körkérésre kapott feleletek alapján — hogy a 40 éven felüli férfiak tiltakoznak az újítás ellen, míg a fiatalabb korosztály örömmel kész az új divatot elfogadni. Természetesen megmaradna azonban a hosszú nadrág nyáron is a társadalmi érintkezésben, összejöveteleken és fogadásokon.

OSZTATLAN LELKESEDESSÉL

sorakozott fel a háború diktálta új divat mellett a fiatalság. Fialat barátom, aki IV. gimnazista, az iskolaév végén hosszú nadrágról zaklatta a szüleit. — Hiszen már nagy fiú vagyok, már szerelmes is voltam — indokoltak meg, a szerinte jogos kérését. Most azonban, ha apuka is rövidnadrágban jár, nem érzi majd magát férfiúi mivoltában sértve.

Felhívás

Felhívom mindazokat a zsidó ipari műhely- és üzemtulajdonosokat, akik 50-nél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak és az 1600/1944. M. E. sz. rendelet értelmében vagyonbejelentésre voltak kötelezve, hogy a 20.500/1944. Ip. M. sz. rendelet értelmében üzemükről, műhelyükről a rendelethez csatolt I. és II. sz. minta szerinti bejelentéseket 8 napon belül nyújtsák be a m. kir. állami munkaközvetítő hivatalhoz (Budapest, VIII. József utca 13.)

A rendelet április hó 29-én jelent meg, tehát a 8 napi határidő ettől számítandó.

A bejelentő lapokat a hatóság nem bocsátja rendelkezésre, tehát a bejelentő lapokat minden bejelentésre kötelezettnek magának kell elkészíteni, vagy valamelyik nyomda útján megkezeztetni.

A bejelentő lapok mintája a Budapesti Közlöny 96-ik számában található. Nagyvárad, 1944. május 1.

I. Joku Iparhatóság.

Honvédelmi munkát végeznek a nyár folyamán az egri papnövendékek

Egerből jelentik: (MTI) A Magyar Kurir jelentő: Czapi Gyula egri érsek most kiadott rendeletében intézkedett, hogy az egri érseki papnevelő intézet növendékeit a nyár folyamán honvédelmi munkát végeznek, a növendékeket eddigi nevelőkeretük érintetlenül hagyásával, előjáróik szervezik munkacsoportokba. A papnövendékek az ostorosi gazdaságban teljesítenek munkaszolgálatot, ahol a szégyenyek számára a bérelt földet fogják megművelni, ugyanakkor gondoskodás történt, hogy a hadbavonultak családtagjait is kisegítsék munkájukkal.

Nagyvárad keréskedők memorandumban hívják fel a polgármester figyelmét a zsidó visszaélésekre

Nagyvárad, május 2. Nagyvárad polgárok, köztük érdemes keresztény kereskedők, akik élénk figyelemmel kísérik a zsidó üzletek bezárására és a zsidó vagyonok bejelentésére vonatkozó kormányrendeletek végrehajtásának módját, valamint kereskedősegek, akik a szovjetfronton megbeszéltek és kiállításban részesültek, ma délelőtt emlékiratot terjesztettek a polgármesterhez, amelyben néhány kiválóan gyanús esetre mutatnak rá.

A beadvány megnevez egy nagy zsidó céget, amely a fennálló rendelkezések ellenére a mai napig is nyitvatartja üzletét. Az emlékirat szerint a cégtulajdonos úgy játszotta ki a vonatkozó rendeletet, hogy március 22-ike után, de korábbi keltezéssel eladta részvényeit egy szépvéü keresztény magyar egyennek, aki most mint főrészesvényes, cégtulajdonos szerepel. A zsidó azonban — sárja csillaggal a mellén — még egy teljes hónapig bejárt az üzletbe ellenőrizni, utasításokat adni, egyszerűen végrehajtani az „átállítást”, ami pedig a kormányintézkedések értelmében a hatóságok feladata lett volna. Ma már ez a zsidó üzletember a kívülől megfigyelhető jelek szerint nem tart fenn kapcsolatot a céggel, de eddigi háztartási alkalmazottját hirtelen kereskedelmi alkalmazottká léptette elő s velük végeztet bizonyos ellenőri szolgálásokat. Természetes, hogy az így ügyesen „átállított” üzletet nem zárták be, nem leltározták benne s azt mint őskeresztény vállalatot vezetik tovább, kétségkívül a tényleges zsidó tulajdonossal a háttérben.

Egy másik, a beadványban pontosan megjelölt üzlet viszont, miután néhány napig lehúzva tartotta redőnyét, általános meglepetésre ismét nyitva van. Ugy látszik itt is magán-átállítást hajtottak végre.

Jelentést tesz a beadvány több névszerint megjelölt zsidó kereskedőről, akik leltározás örve alatt járnak be üzleteikbe és onnan nap mint nap rengeteg árut hozdanak ki. Az emlékirat szerint a Rákóczi-úton számos zsidó kereskedő dolgozik ezzel a módszerrel.

Élesen tiltakozik az emlékirat az ellen, hogy egy nagy zsidó üzletet és raktárt a kereskedelmi kamaránál már odaigérték volna egy méltóságos asszonynak. Nem tartjuk megcáfolatlan ténynek ezt az odaigérést, még kevésbé hatályosnak, ha valaki ebben a hivatalban tényleg tett volna ilyen, ma még teljességgel időszerűen, magánkezdeményezésű ígéretet. De ennek a méltóságos asszonynak a kereskedelmi szerepére érdekesen mutat rá a beadvány. Nagykereskedői minőségben vagontelepekben kapott kül- és belföldi árutakat s azokat hosszú időn át kizárólag zsidó kereskedőknek juttatta, miáltal a szakma keresztény magyar kereskedői Pontius Pilátusig futkostak legtöbbször teljes eredménytelenül, hogy készletüket kiegészíthessék. Még érdekesebb, hogy — amint a beadvány állítja — ez a nyilván nagybefolyású méltóságos asszony nagyvárad raktár- és üzlethelyiség nélkül, egyetlen alkalmazott nélkül végezte nagy közellátási feladatát, sőt még bejelentett lakása sínes a városban s üzletét egy tényleges vasuti tisztviselő felesége bonyolította le, akinek ezek szerint nem sok dolga volt a méltóságos

asszony nevére érkezett áru továbbításában. Az emlékirat helyesen jegyzi meg: Az ilyen egyén még vásári bódét sem érdemel a keresztény magyar gazdasági élet felépítésén munkálkodó hatóságoktól.

De egyebekre is felhívja a beadvány a polgármester figyelmét. Zsidókról tesz említést, akiknek közudomás szerint nagy arany- és ezüst kincseik vannak, hiszen még a közelmúltban valóságosan roskadoztak az arany ékszerektől s mint az emlékirat aláírói megállapították, mindössze egy-két ezüst gyertya tartót és ezüst-tálcát jelentettek be, aranykészleteikről azonban mélyen hallgatnak.

Mindezeket az eseteket pedig csak ma-

gán-megfigyelők sorolják fel. Könnyen el lehet képzelni, milyen nagyarányú zsidóbűjtások és vagyonejtetések folynak városunkban, magukról megfellejtett keresztény gyászmagyarok közbejöttével, vagy nélkülük.

Az illetékes tényezők minden bizonynyal rövidesen megtalálják a módját, hogy megfelelő szervek segítségével mélyrehatóan ellenőrizzék a kormányrendeletek végrehajtását és felfedjék azokat a sötét akciókat, amelyek az új rendszer megvalósításának kijátzására törnek. Az új városvezetés, amelynek máris bizalmat előlegez a közvélemény, kétségkívül erős kézzel fog ebbe a dzsungelbe belenyúlni.

Még nem érkezett a nagyvárad tanfelügyelőséghez a rendelkezés a tanítók foglalkoztatására vonatkozóan

Lapunk más helyén közöljük azt a kormányrendeletet, amelynek értelmében az iskolák bezárása miatt hivatásuk teljesítésében gátolta tanítókat közigazgatási munkakörbe osztják be. A nagyvárad tanfelügyelőséghez még nem érkezett le ez a rendelet, s így ebben az irányban még nem történt általános jellegű intézkedés. A pénzügyigazgatóság azonban a zsidókra vonatkozó rendelkezések következtében beállott munkatöbbletre való tekintettel, már korábban kérte tanítók beosztását a minisztériumtól s az ez alapon kiadott miniszteri rendelet értelmében a tanfelügyelő 26 tanítót rendelt ki a nagyvárad pénzügyigazgatósághoz. A további kirendelések a most megjelent rende-

let értelmében az egyes közigazgatási szervek munkaerő-igénylésének megfelelően fognak történni.

Megemlítjük, hogy a tanítás körében bizonyos visszatetszést keltett, hogy a rendelet a tanárokról, akik szintén nincsenek foglalkoztatva, nem intézkedik. Ezzel szemben tudjuk, hogy Nagyváradon több tanár máris önként felajánlotta szolgálatait másirányú munka elvégzésére, mert maguk is belátják, hogy az iskolák bezárása még nem jelentheti számukra a vakáció időelőtti megkezdését. Kétségtelennek látszik, hogy a tanárok foglalkoztatására vonatkozóan is rövidesen lesz kormányintézkedés, míhelyt a ma még itt-ott folyamatban lévő érettségi vizsgák befejezést nyernek.

Tartalékos honvédtisztek háborús előléptetési rendje

A Honvédségi Közlöny legutóbbi száma fontos rendeletet közöl, amely a tartalékos tisztek, tisztjelöltek (hasonállásuk) háborús előléptetési rendjéről intézkedik.

Előléptetésre a jövőben javaslatba hozhatók azok a tartalékos tisztek, tisztjelöltek (hasonállásuk) és tartalékos tiszt, illetve zászlósi kiképzésben megfelelt hadapródok, karpaszományosok, akik tiszta keresztény származásukat nagyszülőikig bezáróan igazolták. Továbbá azok, akiknek egyik szülője (apa vagy anya) házasságon kívül született s ezért egy ismeretlen nagyapával rendelkeznek, ha egyébként nagyszülőikig bezáróan tiszta keresztény származásukat igazolták, vagy azok a házasságon kívül született (törvénytelen) személyek, akiket természetes (vérszerinti) atyjuk az anyakönyvvezető előtt, vagy közokiratban magáénak elismert, ha szülőanyjuk és annak szülei, valamint a természetes atya és annak mindkét szülője keresztény születésűek.

A rendelet felsorolja továbbá azokat a körülményeket, amelyek a tiszti állás

tekintélyével nem egyeztethetők össze. Akik a polgári állásban nem rendelkeznek elegendő jövedelemmel, vagy bünyvádi, becsületügyi eljárás alatt állnak, és nem szerepelnek a tartalékos tisztektől vezetett „A”, „B”, „C” névjegyzékben.

Háborús előléptetésben csak azok részesülhetnek akik az előléptetéshez megkövetelte szolgálati időből legalább háromhavi tényleges szolgálatot 1941. évi június hó 26-a után — tehát a folyó világháborúban teljesítettek — a honvédség kötelékében. A karpaszományos évfolyam meghatározása tartalékos tiszt (ennek megfelelő) vizsgát utólagosan tett, illetve a tartalékos tiszt kiképzésben utólag, vagy részletekben résztvevő karpaszományosoknál a tartalékos tiszti (ennek megfelelő) vizsga letételének, illetve a végső elbíráláson való megfelelésnek évéhez igazodik. Az orvosok, állatorvosok és gyógyszerészek hadkötelezettségen alapuló tényleges katonai szolgálatjukat két részben, a mérnökök több részben teljesítik.

Az eddig érvényben volt születési év-

folyam szerinti besorolás megszűnik. Kinevezés ezentúl évente kétszer, éspedig minden év január és június elejei ranggal történik. Az önként vállalt tovább- szolgálatot teljesítők a megkövetelt feltételek teljesítése esetén évfolyamtársaikkal szemben félévi rangelőnyzéssel lépnek elő, akként azonban, hogy a hivatásos tiszti karpaszományos évfolyamtársaikat meg ne előzzék.

A rendelet ezután részletesen ismerteti a tartalékos zászlóssá, hadnagyá, főhadnagyá és századosá való előléptetés rendjét, továbbá intézkedik a hősi halottak, sebesültek és hadisérültek és hadirokkantak előléptetéséről, illetve kinevezéséről. A kardos tiszti kiténtéssel, vagy vitézségi érdemmel rendelkezők bizonyos előnyben részesülnek.

Megmérgezte magát Costa Romulusné

Nagyvárad. Titokzatos háttérű öngyilkosság történt hétfőn Nagyváradon. Dr Costa Romulus Stern-palotában lakó, különytalan élő felesége, Kemény Mária megmérgezte magát.

A román megszállás alatt dr Costa Romulus kórházi igazgató főorvos volt városunkban. Váradon ismerte meg feleségét, Kemény Gyula mérnök, Mária leányát. Később azonban elváltak és felesége a Stern-palota első emeletén lakott.

A tragikus eseményt testvére fedezte fel, aki azonnal érteztette a mentőket. Asztalán poharakat találtak, amely valószínűvé teszi, hogy megmérgezte magát. A rendőrség megkezdte a vizsgálatot.

Az uriaszony tragikus halála mély részvétet keltett ismerősei körében.

Jelentkezzenek a csendőrségen azok, akik Fazekas Zsigmondné szülésznő üzelmeiről tudnak

Nagyvárad, május 2. Kedden délelőtt szuronyos fogházor vezette fel a rendőrségre az ügyészségi fogházból a tiltott műtét bűncselekményével vádolt Fazekas Zsigmondné nagyvárad szülésznőt, hogy számot adjon egy hasonló esetről, amelyet a már ismert tiltott műtéten kívül is elkövetett.

A feljelentő a szembesítés során zembébe mondotta Fazekásnénak a vádat, megemlítve, hogy 150 pengő díjat vett fel a cselekményért, viszont a szülésznő kezeken tagadta az esetet.

A rendőrség felkeri mindazokat, akik Fazekas Zsigmondné üzelmeiről tudnak, jelntkezzenek a bünygyi osztályra.

Miskolcon 13.000 zsidót költöztettek Gottóba

Egy-két nappal ezelőtt Miskolcon is megkezdődött a zsidóknak régi lakásukból való költöztetése, illetőleg kitelepítése egy helyre, ahol majd egy tömegben kell élniük. Mint értesülünk, Miskolcon 13.000 zsidó kitelepítéséről van szó és ennek elkészítését már meg is kezdte a városi hatóság. Technikai és hivatali szempontból is nagy munkát ad a kitelepítés, amelyet rövid idő alatt be akarnak fejezni. A kitelepítés szempontjából a zsidók által leginkább lakott miskolci városrész, az úgynevezett Gordon, tehát az Arany János, Kötésy, Vörösmarty utca és környéke jön számításba.

Légtalmi közlemények

Felsőbb utasítás folytán felkérjük a Légtalmi Liga Nagyvárad Csoportjának azon tagsági díjat fizető tagjait, akik a zsidó hitfelekezethez tartoznak, hogy ezen minőségüket levelezőlapon — név és lakcím (esetleg előbbi lakcím, vagy üzlet, ahol a tagsági díjat fizette) pontos feltüntetésével — a Légtalmi Liga hivatalban (Mezey Mihály-u. 2. szám) 48 órában belül jelentsék be.

Légtalmi Liga
Nagyvárad Csoportja.

Hamis bélyegzőket akart készíteni két nagyváradfi fiatalember

(Nagyvárad.) Nagyobb szabású hünygyben folytatott nyomozást pár nap óta a rendőrség. Pap József kereskedelmi utazó és társa, Lőrincz László megjelentek az egyik váradfi bélyegző-üzemben és előadták, hogy két bélyegzőre van szükségük, amelyeknek szövege a földművelésügyi minisztérium, továbbá Pásztor Ödön név aláírás legyen. A bélyegzők készítéséért 100—100 pengőt ajánlottak fel.

A vakmerő szélhámos azonban nem sikerült, mert a rendőrség nyomára jött az ügynek, majd előállította mindkét fiatalembert. A két szélhámos azt állította, hogy őket bizonyos Balatoni Farkas Imre nevű egyén bízta meg az ügylet lebonyolításával, aki ezért nekik 500 pengőt fizetett. Hogy a bélyegzőket milyen szándékból készítette, erről vallomásuk szerint nem volt tudomásuk.

A rendőrség jegyzőkönyvbe vette vallomásaikat, majd hétfőn délelőtt átkísértette őket a kir. ügyészség fogházába.

Balatoni Farkas Imrénél egyébként nyoma veszett, amikor megszámatolta a fordulatot. Elrendelték körözését.

Különös eset a sárgacsillaggal

(Nagyvárad.) Különös módon juttatta magát a rendőrség fogdájába Hertz Edit 23 éves Berzsenyi-utca 3. szám alatt lakó zsidóleány, aki április 30-ig, mint a megkülönböztető jelzésre kötelezett, szabályszerűen hordta a sárga csillagot. Ezen a napon azonban valamilyen családi ügyből kifolyólag szóváltás történt a családtagok között s miután Hertz Edit formálisan összeveszett az ideges családtagokkal, haragjában elhatározta, hogy bosszút áll — saját magán.

Ezt a lépést úgy hajtotta végre, hogy a ruhájára varrott sárga csillagot lefejtette és így ment ki az utcára, tüntetőleg jelezve a rendelést. Szándéka, hogy emiatt felelősségre vonják, várakozáson felül gyorsan sikerült, mert a hatóságok igazoltatták, majd előállították a rendőrségre. Kihallgatása alkalmával őszintén beismerte a cselekményt, mire őrizetbe vették.

A rendőrbíróság hétfőn délelőtt tárgyalta ügyét, majd miután Hertz Edit megismételte, hogy a sárga csillagot szándékosan távolította el ruhájáról és ezáltal megbüntetését kiprovokálta, a rendőrbíróság a megfontolatlan leányt 10 napi elzárásra ítélte és elrendelte internálását.

KOPENHÁGA ÖTSZÁZ EVE FÓVAROS

A dán főváros ebben az évben ünnepli székesfővárosi jellegének ötszáz éves évfordulóját. Kopenhága kétségtelenül egyike Európa legérdekesebb fővárosainak. Mikor a bajor Kristóf dán király 1443-ban Roskildeből Kopenhágába telepedett át és ezáltal a kereskedők „parti városát” — ezt jelenti Kopenhavn — az ország székesfővárosává tette, tulajdonképpen már egy nagy ultra visszatekintő városba költözött.

A történészek szerint ez a terület, ahol ma a régi és új üzletházak nagy összevisszaságban emelkedtek egymás mellett, már a kőkorszakban is emberi település volt. Mindenesetre Krisztus után ezer körül már egy halászfalu állott itten. Valószínűleg azon a helyen volt, ahol ma is a kopenhágai halpiacot tartják. 1167-ben Absalon püspök a faluval átellenben a csatorna által képezett szigetén várat épített magának, amelynek alapfalai még ma is jól megmaradt részek láthatók a Thorvalisen múzeum pinceboltjában.

A régi vár az évszázadok folyamán többször szenvedett égési katasztrófát,

viszont mindig újabb és újabb épületekkel nagyobbították és mai alakjában egyike Kopenhága legimpozánsabb épület komplexumának. Itt van a királyi palota, a dán parlament, a dán külügyminisztérium, a legfőbb bíróság, stb., stb. Maga Kopenhága is igen sokszor pusztult el részben égések, részben a hatalmas háborúk következtében. Első ízben a fejtékeny lübeckiek gyújtották fel. 1728-ban majdnem a fele város hamuvá vált egy nagy tűzvész következtében. 1807-ben pedig az angol flotta bombázta a várost és fel is gyújtotta. A kisebb és nagyobb tüzkatasztrófák eredményezték, hogy a dán fővárosokban csak igen kevés olyan épület van, amely háromszáz évnél nagyobb múltra tekinthetne vissza. Néhány templom és várfal mesél mindössze a város nagy múltjáról és az 1600. év körüli nagy virágzásról. Egész különleges zamatot ad viszont a városképek az a meglepő körülmény, hogy mindenütt a régi épületek közvetlen közelében legmodernebb amerikai stílusú üzletházak emelkednek és ennek ellenére az összkép nem bántja a szemet. (KKK)

Ismét letartóztattak egy áru-rejtegető zsidót

(Nagyvárad.) Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy Grünvald Jenő redőnygyáros drága ékszereket akart elrejtetni a bejelentési kötelezettség elől, amelynek értéke 150 ezer pengő körüli összeg. Mint értesülünk, hasonló értékelrejtés ügyében több esetben folyik a nyomozás.

Ezek közé tartozik Deutsch Róbert esete is, akinek Lahner György-utca 29. szám alatti lakása pincéjében nagyértékű textilárut és ezüstnemiűt találtak elrejtve a detektívek. Szombaton ugyanis tudomást szerzett a rendőrség arról, hogy Deutsch lakásán árut rejteget. A házkutatás sokáig nem járt kellő eredménnyel, míg végül az egyik nyomozó detektívnek feltűnt, hogy a fűskamara alatt valami üreg van, mert a föld gyanúsán kong.

Azonnal hozzáláttak a föld felásásához majd rövidesen arról győződtek meg, hogy nuntegy

10 centiméteres földréteg alatt pince boltzat van elföldelve és

ez okozza a különös kongást. Felbontották a pince tetőzetet, majd leereszkedve a pincébe, megállapították, hogy ottan mintegy 4—500 méter finom ruhaszövet, bélésszűrű és 20 vég vászonárú van elrejtve.

A rendőrség megállapította, hogy a fűskamarát tulajdonképpen Deutsch lakója bérelt és használja, ami azt bizonyította, hogy Deutsch megfelelő elővigyázatossággal, a más lakásának részében rejtette el a nagyértékű árut. Amikor a pincét tüzetesebben átkutatták, felfedezték azt is, hogy egy kosárban félméter magasságú szinezüst gyertyatartók vannak elrejtve.

A bűnjeleket beszállították a rendőrségre, majd előállították és őrizetbe vették Deutsch Róbertet. Kihallgatása hétfőn egész napon át tartott. Eközben érkezett meg felesége is a rendőrségre, érdeklődni férje sorsa iránt. A rendőrség Deutschét is őrizetbe vette és megkezdte kihallgatását.

Talpbőr és ruhanemű juttatásban részesülnek a jó selyemtenyésztők

A kormány a selyemhernyótenyésztéssel foglalkozó lakosság érdekeit messzeemenően figyelembe véve a selyemgubó beváltási árát, miként az elmúlt évben, úgy a folyó évben is a következőképpen állapította meg:

I. osztályú kilogrammja 20 kg-ig 5 P, azon felül 7 P.

II. osztályú kilogrammja 2,50 P.

III. osztályú kilogrammja (hulladék) 0,30 P.

Tekintettel arra, hogy a selyemhernyótenyésztés napjainkban honvédelmi szolgáltatást jelent, továbbá, hogy éppen a selyemtenyésztéssel foglalkozó falusi lakosoknak elsősorban ruhaneműre, textilneműekre és lábbeliekre van szüksége, a kormány külön jutalomban részesíti azokat, akik a selyemtenyésztésben való fokozottabb részvételükkel az ország különleges érdekeit szolgálják.

Ezért minden egyes olyan tenyésztő, aki több első osztályú gubót termel, mint az elmúlt évben, az új tenyésztők közül pedig azok, akik legalább 10 kg. I. osztályú gubót termelnek, jogot nyernek arra, hogy a gubóbevitő állomáshoz legközelebb eső Hangya üzletben, kizárólag a selyemtenyésztők részére kiutalható készletből hatósági áron 1 pár cipőre való, valódi talpbőrt vásároljanak. A m. kir. Országos Selyemtenyésztési Felügyelőség által a beváltáskor kiadandó utalványokon pedig fel lesz tüntetve, hogy a talpbőr vásárlására jogosított selyemtenyésztők a talpbőrön kívül még milyen nehezen beszerezhető közszükségleti cikkeket vásárolhatnak.

A kis selyemhernyót és tenyésztéséhez szükséges papírokat a tenyésztők ingyen kapják. Az etetéshez szükséges eperfalombot a közutakon és köztereken, ut-

cákon álló eperfákról a tenyésztők minden korlátozás nélkül ingyen szedhetik. Miután a tenyésztés a napokban több helyen már megkezdődött, a tenyésztésre vállalkozók mielőbb jelentkezzenek a községi selyemtenyésztési felügyelőnél, akiknek nevét és lakcímét a községi előjáróságnál meg tudhatják. Akik még nem tenyésztettek, a kikeltől részletes tájékoztatást és kioktatást kapnak.

A város egyheti népmozgalmá

Születések: Fekete Bálint gyári munkás fia József, Kosztán Imre lakatossegéd fia Imre, Pribék Lajos enyvkészítő segéd fia Lajos, Varga Péter napszámos leánya Irén, Exterde Sándor forg. adóhiv. tiszt leánya Alma, Soós Károly honv. tisztjelölt fia Károly, Barabás Antal asztalossegéd fia János, Drimbó Gábor kisbirtokos leánya Erzsébet, Zombor Zoltán műszerész segéd leánya Mária, Csathó Ferenc szállodai gondnok leánya Ilkó, Varga Zoltán népművész fia Tibor, Bernát József kereskedő fia György, Ráduly Géza számvevőszéki számellenőr fia Attila, Deák József cipészmeister leánya Juliánna, Macsicska Géza m. kir. eszdőr fia József, György Sebestyén Ferenc közüzemi tisztviselő leánya Klára, Szabó Imre bohnársegéd leánya Jolán, Vas Lajos MÁV vonatvezető fia Ferenc, Keller Gábor m. kir. h. őrmester fia Gábor, Bara János ácssegéd leánya Katalin, Gyarmati Ferenc posetaaltiszt fia Rózsa, Berkovits Béla ker. utazó fia Miklós, Kapás Antal kereskedő leánya Ilona, Juhász Imre villamos kalauz fia Imre, Szabó Sándor MÁV lakatos leánya Katalin, Brebán János hentes és mészáros leánya Felicia.

Házasságok: Dávid Sándor péksegéd és Salamon Leona, Kiss Sándor asztalos segéd és Szabó Margit, Halom Miklós MÁV üzemi altiszt és Keleán Mária, Koszta Lajos MÁV fékező és Deák Ilona, Hercz Tibor kereskedelmi alkalmazott és Szuk Magdolna, S. Lunkán György nyug. rendőr és Azezró Leontina, Gellén István kühikos és Vincez Erzsébet, Percz Pál magántisztviselő és Platt Olga, Berinde Ferenc asztalos segéd és Borza Erzsébet, Lőrincz György tsz. szakaszvezető és Szakalát Juliánna, Trébiés Jenő férfinaszabó mester és Kapli Jolán.

Halálozások: Ötvös Jolán 9 hónapos, Landesmann Friderika 37 éves, Belfényéri Antal 2 éves, Ruff Erzsébet 5 hónapos, Szőke Sándor 89 éves, Virág Béla 23 hónapos, Juhász Erzsébet 35 éves, Gitye Jenő 10 hónapos, Szőke István 3 hónapos, Göcz Ferencné Bódi Mária 36 éves, Brudermann Jakab 71 éves, özy. Kozma Ádámné Gazdag Juliánna 74 éves, Guba Árpád 84 éves, özy. Killner Józsefné Hideg Mária 70 éves, Osváth József 55 éves, Hosszu Ferenc 32 éves, Orbán Károly 7 éves, Weizsmann Albert 2 éves, Novák István 51 éves, Nyilas György 2 hónapos, özy. Tirschel Gyuláné Zahari Emma 77 éves, Toldi Mária 3 hónapos, Kádár Jánosné Horváth Erzsébet 50 éves, Pataki Lajos 23 éves, Kovács Ilona 2 éves, Gece Péter 62 éves, Pekónovits Imréné Mangh Laura 23 éves, Nagy István 75 éves, Lakatos György 10 hónapos, Horváth Erzsébet 2 hónapos, Nyilas Éva 58 éves, Mócsy Károly 92 éves, Szivós Lajos 64 éves.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SKILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 hóra 4.30 P.
 3 hóra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Készíteteket nem adunk vissza

SERÉDI JUSZTINIÁN A BOMBAKÁROSULTAKÉRT. Esztergomból jelentik: (MTI) A Magyar Kurír jelentik: Serédi Jusztinián, Magyarország híboros-hercegprímása 10.000 pengőt adományozott a bombakárosultak felségélyezésére.

DR. BUZA LÁSZLÓNÉ HALÁLA. Kolozsvár. (MTI.): Dr. Buza Lászlóné, a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem rektorának felesége április hó 30-án hajnalban elhunyt. Temetése május 2-án délután volt.

Szombaton iktatják be az új szatmári főispánt. Szatmárról jelentik: dr. Endrődy Barnabás, Szatmár újonnan kinevezett főispánja, csütörtökön érkezett Szatmára, — beiktatása pedig szombaton, május 6-án lesz.

ZSIDÓT NEVEZETT KI VICTOR EMÁNUEL A SAVOYAI HÁZ PÉNZÜGYI SZAKÉRTŐJÉVÉ. Róma. (MTI) A NTL jelentik: Hír szerint Victor Emánuel a szövetségesekhez és a bolsevikiekhez őszekötővé a zsidó Philippot és a savoiai ház pénzügyi szakértőjévé Jungot nevezte ki.

85 éves jubileumát ünnepelte a Kolozsvári Magyar Iparosgyűlés. Kolozsvárról jelentik: A Kolozsvári Magyar Iparosgyűlés többszöri halasztás után vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg 85. évi közgyűlését. A közgyűlésre előterjesztett jelentések ennek a régi, kipróbált iparosintézménynek örvendetes megerősödéséről és fejlődéséről tettek tanubizonyoságot.

NITSCH MÁTYÁS A PESTER LLOYD FŐSZERKESZTŐJE. A Pesti Lloyd-Társulat a Pester Lloyd vezetését Nitsch Mátyás volt nemzetgyűlési képviselőre ruházta. A Pester Lloyd új főszerkesztője, aki a németnyelvű magyar újságírás ismert művelője és a lap szerkesztésében eddig, mint belső munkatárs vett részt, a lapot felelős szerkesztőként is jegyzi. (MTI.)

Új elnököt választott a szatmármegyei tanítóegyesület. Szatmárról jelentik: Szatmár vármegye Általános Tanítóegyesülete a felszabadulás óta most tartotta meg második gyűlését, amely a nehéz közlekedési viszonyok ellenére is meglehetősen népes volt. Papp Ignác eddig elnököt érdemeinek elismerésül díszelnökké választották. Az egyesület új elnöke Nuszer Lajos szatmárnémeti áll. isk. igazgató lett, akinek megválasztását a jelen volt többszáz tanító osztatlan örömmel és kitörő lelkesedéssel fogadta.

TÁVIRATFELADÁS HADMŰVELETI TERÜLETRE. Hadműveleti területnek nyilvánított helyekre csak rendőrségi engedéllyel lehet táviratot küldeni. Táviratfeladások a posta közli, hogy melyek ezek a területek, kivételes esetekben a rendőrfőkapitányság is megadhatja az engedélyt.

ZSIDÓK NEM VÁSÁROLHATNAK REGGEL A PIACON. Kaposvár város polgármestere, Kaposváry György dr. rendeletet adott ki, hogy a zsidók ezután a piacon csak 11 óra után jelenhetnek meg bevásárlás céljából. MATHÁBUS járandóságait csak a kósermészáros szolgáltathatja ki.

KORONA Filmszínház

CSODAREPÜLŐ

Eddig még soha sehol nem látott repülőmutatványok! A kacagás és kacagtatás csúcstejesítménye!

Szerelmem! Tánc! Vigasság!

EMKE adománya a bombakárosultaknak. A nagyváradai vendéglátó iparosok gyűjtését a bombakárosultak javára lapunk tegnapi számában közöltük. A felsorolt üzemek közül azonban nyomdahiába miatt kimaradt az Emke 34 pengős gyűjtése, ami a hozzáánk beküldött kimutatásban benne volt.

TITKOS RÁDIÓADÓT TALÁLTAK EGY PESTI ZSIDÓNÁL. A nagy fordulat után, amely márciusban következett be a magyar politikában, a hatóságok egész sor titkos rádióállomást lelepleztek le, amelyeket a zsidók tartottak üzemben és amelyek mind arra szolgáltak, hogy hírekkel lássák el az angol és bolsevik politikai és katonai vezetését. Jellemző, hogy bár a titkos rádióállomás telephelyének megállapítása nem túlságosan nehéz. Keresztes-Fischer Ferenc és Sombor-Schweinitzer József egyáltalán nem sürgötték ezeknek a titkos adóknak a leleplezését, elkobzását és üzembetartóknak letartóztatását. Március 19-e óta természetesen a zsidók már nem merték olyan nyíltan csinálni üzemeiket, mint a Kállay-klikk uralma alatt, azonban még a legutolsó időkben is találtak a hatóságok titkos leadókat Budapesten. Így legutóbb a zsidó Csurdai Mór és Csurdai Egon Budapest, Garas-utca 24/a számú lakásában lelepleztek le titkos rádióállomást. A hatóságok a titkos adót természetesen lezserelték, elkobozták, a két zsidót azonnal letartóztatták és az eljárást megindították ellenük.

A színérváraljai főszolgabíró nyilvánosan kifüggesztette azon keresztények neveit, akik zsidók érdekében jártak közbe. A Szamos írja: A hegyek lábánál elterülő, egyébként csendes Színérváralja körületét igen érdekes és tanulságos vihar kavarta fel. A főszolgabírói hivatalban dr. Kozányi Zsigmond főszolgabíró nyilvános közszemlére tette ki azoknak a neveit, akik zsidók érdekében nála közbenjárta. A nem mindennapi, a magyar kötelezettségéből alaposan kioktató intézkedésről dr. Kozányi Zsigmond főszolgabíró ezeket mondotta: Azzal, hogy a zsidók érdekében közbenjárók neveit hivatalomban közszemlére kitétem, kizárólag az volt a célom, hogy minden további hasonló közbenjárást megszüntessék. Örömmel állapítottam meg, hogy ezen célnak már el is értem, a közbenjárások megszűntek.

Leventeágyvezetői tanfolyam Debrecenben. A debreceni tanterület leventeágyvezetői és a bekapcsolódni kívánók számára a Leventeágy Központ Debrecenben 1944 május 12-én kezdődő kéthetes vezetőképző tanfolyamot rendez. A jelentkezők ingyenes ellátást és utiköltség-megtérítést kapnak. A tanfolyamra elsősorban azokat veszi fel a vezetőség, akik már vezetnek csapatot, de még tanfolyamot nem végeztek: de biztosít helyet azok számára is, akik ezután kapcsolódnak be a mozgalmába. Részletes tájékoztatót Gál Mária tankerületi leventeágyvezető (tanker, kir. főigazgatói hivatal, Debrecen 1. Postafiók 62.) küld az érdeklődőknek.

100 ÉV ÓTA NEM TAPASZTALT ÁRSZINTET ÉRT EL A MISSISIPPI. Stockholm. (MTI) A NTL. jelentik: San Louisi jelentés szerint a Missisippi elérte a 100 év óta nem tapasztalt árszintet. A Missouri államban levő S. Louis és az Illinois államban levő Cairo közötti 300 km. hosszú szakaszon a folyó három helyen átlépte gátjait. Az árvíz következtében több mint 6000 család vált hajléktalanná. A mentés munkája nagyon nehéz.

70 éves a flamand-ügy régi harcosa. Brüsszelből jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: Cyrill, a flamand ügy régi harcosa, a napokban lesz 70 éves. Szózatában fegyverbe szólítja a flamand ifjúságot. Aki nem harcol — írja — amikor nemzetünk minden rétege veszedelemben forog, az nem érdemli meg az életet. Fel kell kelnünk az ellen, ami mindnyajunkat, egész életünket és egész világunkat fenyegeti. Az oltárért és a tűzhelyért, Istenért és családért harcoljatok tehát a város sárkány ellen, fontolgatás nélkül.

„ÉLETVESZÉLYBEN KÉREK KATOLIKUS PAPOT.” Győrből jelentik: A Győregyházmezei Alap Nyomda kis kartonlapokat készített, amelyeken kereszt körül ez a felírás van: „Életveszélyben kérek katolikus papot”. Báró Apor Vilmos győri püspök nagyon melegen ajánlja papságának, hogy ezt a jelvényt főképpen városokban, nagyközségekben és ipartelepeken terjesszék. A jelvény feltűzése megkönnyíti a papság lelkipásztori munkáját a bombatámadások sérelmei, áldozatai között. Ezzel kapcsolatban a főpásztor buzdítja papságát, hogy a veszélyes időkben még jobban igyekezzenek a hitet erősíteni és erősíteni, hogy ezáltal nyújtsanak bizalmat, reménységet a híveknek. Kéri, hassanak oda, hogy a városokban és az iparvidékeken az óvóhelyen mindenütt legyen kereszt és megfelelő imafüzet. A légítámadás esetén a papság járjon elől jó példával és ne riadjon vissza a veszélyektől sem, amikor talán az utolsó segítséget nyújthatja szenvedő embertársainak. Arra is int a papságot, hogy szeretettel fogadják a falvakban a menekült városi híveket és különös gondjuk legyen a menekült gyermekekre. (MK.)

SÁRGACILLAGOS ZSIDÓK NEM LÁTOGATHATNAK NYILVÁNOS FÜRDŐKET. A Magyar Távirati Iroda jelentik: A hivatalos lap keddi száma rendeletet közöl, amely szerint a „sárga oszlóg” viselésére kötelezett zsidók nyilvános fürdőt nem látogathatnak. Megengedik azonban, hogy egyes nyilvános fürdőköt meghatározott napokon meghatározott órában látogathassanak.

Befejeződtek az érettségi vizsgálatok az orsolyák gimnáziumában. Pénteken fejeződtek be a Szent Orsolya rendi leánygimnáziumban az érettségi vizsgálatok. Érettségi elnök dr. Oszvald Arisztid premontrei gimnáziumi igazgató, kormányképviselő pedig vitéz Fehérváry Dezső debreceni gyakorló iskolai c. igazgató volt. Az érettségi vizsgálatok eredménye: kitüntetéssel végzett Faber Zsuzsanna, jól értékelt: Diks Teréz, Fazekas Ilona, Gurtisik Erzsébet, Kozma Anna, Lőcsei-Bolya, Turnovszky Lidia, elégtelen nem volt, az érettségizők száma 16 volt.

Változás a Magyarság hírlapfejlén. A Magyarság című budapesti lap mai száma megváltozott lapfejjel jelent meg. Az eddigi lapfejen a Magyar Nemzetiszocialista Párt jelvénye mellett a Magyar Megújulás Pártjának jelvénye is látható volt, míg a ma megjelent szám csupán a Magyar Nemzeti Szocialista Párt jelvényét tünteti fel s a szerkesztőség igazgatójaként Hubay Kálmánt a Magyar Nemzetiszocialista Párt egyik vezetőjét jelöli meg. Ez a változás arra utal, hogy a lap a jövőben nem mindkét párt hivatalos organuma lesz.

HOVÁ OSZTJÁK BE SZOLGÁLTATÉTELRE AZ ÁLLAMI ÉS KÖZSÉGI TANITÓKAT. A Magyar Távirati Iroda jelentik: A hivatalos lap keddi számában rendelet jelent meg, amely szerint a tanítás idejének szünetelése idején az állami és községi tanítókat azokhoz a közigazgatási hatóságokhoz és hivatalokhoz osztják be szolgálatra, akik feladatukat a rendkívüli viszonyok következtében meglévő tisztviselőikkel zavartalanul ellátni nem tudják.

A TŰZRENDSZETI SZABÁLYZAT KIEGÉSZÍTÉSE. A belügyminiszter rendeletet adott ki a tűzrendszet újabb szabályozásáról szóló 1936. évi belügyminiszteri rendelet egyes rendelkezéseinek kiegészítéséről és módosításáról. A rendeletben a községi fizetett tűzoltóság szervezését szabályozzák és meghatározzák a nagy- és községi tűzoltóság szervezését szabályozzák, továbbá a megyei városok segélynyújtási kötelezettségét és a költségek vitelét.

A tusnádi Újságíró Villa május 15-től kezdődően 1 évre bérbeadó. 11 szoba, amelyből kettőt az Újságíró Egyesület magának tart fenn. Teljesen modern berendezéssel, a Csukás-tóval szemben. Ajánlatok legkésőbb május hó 5-éig Ferencz Gyárfás szerkesztő Csikszerecska címre küldendők. Kolozsvári pályázóknak a feltételekről részletes felvilágosítást ad Végh József szerkesztő „Ellenzék”, Jókai-u. 16.

DOHÁNYÁRUDÁK ZARÓRÁJA. A pénzügyminiszter a kizárólagos dohányárudák záróját — most megjelent rendeletében — 17.30 percben alapította meg.

ZSIDÓ VAGYON UTÁN „NYOMOZOTT” HÁROM ZSIDÓ ALDETEKTIV. Három zsidó aldetektív, Molnár László 40 éves, Gidali Ernő 34 éves magantisztviselő és Róth Gábor 32 éves filmtechnikus megjelent Szenes László zsidó vegyész mérnök újlipótvárosi lakásán és felszólították, hogy adja elő elrejtett, be nem jelentett ékszereit. A megijedt mérnök mintegy 40.000 pengő értékű arany- és ezüsttárgyat adott át az aldetektíveknek, majd fenyegetőzésekre elmondta, hogy értékebb tárgyait Türk Bertánál, az ismert énekesnőnél tartja. Az aldetektív Türk Bertát is felkeresték és átvették tőle Szenesnek mintegy 200.000 pengő értékű ékszereit és pénzt, majd Türk Berta saját ékszereit is kizsárolták, mintegy 100.000 pengő értékben. A főkapitányság detektívjei tudomást szereztek az ügyről és néhány nappal nyomozás után elfogták a zsarolókat. Letartóztatták őket, míg Szenes és Türk Berta ellen vagyonrejtegetés címén indítottak eljárást.

90/1943. v. h. sz. 1943. Pk. 11653. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A nagyváradai kir. járásbíróség 1942. évi 2007/6. sz. végzése alapján Providentia biztosító r. t. 32 pengő követeleése és járulékaiból a költségek erejéig foganatosított végrehajtások alkalmával le és felülfoglalt és 1840 pengőre értékelt bútorkok, képek és egyéb ingóságok 1944. május hó 5-ik napján délelőtt 11 órakor Nagyváradon, Malom-utca 9. sz. alatt megtartandó bírói árverésen elárvereztetnek akkor is, ha az árverés megtartását bejelentő fél az árverésen nem jelenne meg, ha csak ellenkező kérését irásban nem nyilváníti.

Nagyvárad, 1944. év március 24.

Várady,

kir. bír. végrehajtó.

A nagyváradai kir. törvényszék.
P. 6697/1943. szám.

HIRDETMÉNY

A nagyváradai kir. törvényszék dr. Patkó Elemér nagyváradai ügyvéd által képviselt Erdei Simonné szül. Szilágyi Mária értarsai folyamodó kérelme folytán az 1894. XXXI. tc. 77. §-ának b) pontja alapján felhívja az ismeretlen helyen tartózkodó Erdei Simon volt értarsai lakost, hogy feleségével az 1929. évi január hó 17-ik napján a magyar-kéci állami anyakönyvvezető előtt kötött házasságon alapuló életközösséget a jelen hirdetésménynek a hivatalos hírlapban történt beiktatását követő naptól számított egy év alatt állítsa vissza, mert ellenkező esetben a folyamodó keresete következtében a bíróság a házasság felbontása felől fog határozni.

Felhívja továbbá, hogy tartózkodó helyéről a bíróságot értesítse, mert ellenkező esetben a megindítandó hontóperben új hirdetésményi idézés mellőzésével dr. Basa György ügyvéd nagyváradai lakos, most kinevezett ügygondnok fogja őt képviselni.

Nagyvárad, 1944. évi április 16.

Dr. Olasz Béla s. k.

kir. törvényszéki t. elnök.

Hatósági árak a piacon

Gyümölcsfélék: (Közepes felhozatal). 1 kg alma 2.80—4—6—7, 1 kg aszalt szilva 5—6, 1 kg dió fél 25—28, héjas 6—7.

Zöldségfélék: (Közepes felhozatal). 1 kg burgonya 0.30—0.33, 1 kg szárazbab 0.96—1.18, 1 kg répa 0.50, 1 kg bors, 1, 1 kg hagyma 0.20—0.30, 1 kg cékla 0.60—0.80, 1 db káposzta 0.90—1.40, fejes saláta 0.40—0.60, spárga kg 6—8, sóska kg 1.50—2, zöld hagyma csom. 0.16—0.20, 1 kg petrezselyem 0.60, 1 db kalarábé 0.20—0.60, 1 db zeller 0.20—0.40, piros retek csom. 0.80—1.20, 1 kg spenót 0.80—1.40, 1 db torma 0.20—0.40.

Élőállatok: (Közepes felhozatal). 1 db szarvasmarha kg-ja 2.20, fejős tehén 1200—2600, szopós borjú kg 2.10, kismacac 86—90, 1 db igásló 400—2500, 1 db parádés ló 2500—3800.

Tejtermékek: (Gyenge felhozatal). 1 liter tej 0.52, 1 kg vaj 10—20, 1 kg juhtúró 5.80, 1 kg tehéntúró 1.76, 1 kg tejsajt 2.20, 1 kg sajt 4.20.

Kenyér: 1 kg egységes 58.

Szárnyasok: (Gyenge felhozatal). 1 pár 1. o csirke kg 5, tyúk 4.40, sovány liba 4.80, ptyka 4.80, sovány ruca 4.70, 1 db tojás 0.22—0.24, kg-a 4.50.

Húsárak: 1 kg marhahús 5.10, 1 kg disznóhús 5, 1 kg növéndékmarcha 5.10, 1 kg juhús 4.50, 1 kg bárányhús 5.10, 1 kg bivalyhús 4.70, 1 kg zsiradék 5.60.

Haltelék: (Gyenge felhozatal). 1 kg harcsa 18—20, 1 kg apró hal 8—9.

SPORT

Mit mondanak a NAC vezetők a kolozsvári vereségről

(Ngyvárad.) Tegnap este nagy forgalom volt a zöld-fehérek otthonában. Igen sok szurkoló is fellátogatott ez alkalommal, hogy a csapat veresége okai felől érdeklődjön a vezetőktől.

— Gyengén játszott a csapat, — mondja Krüger Károly sportigazgató —, ez a legfőbb magyarázata a vereségnek. Kielégítően csak Vécsey, Mészáros, Sárvári és Barna játszott. A fedezetsorunk nem volt sehol, balszárnyunkra nem lehetett ráismerni. Lóránt a jobbszárnyon nem elég mozgékony. Kell-e még egyéb hibához, hogy egy olyan rámenős csapat ellen veszítsünk, mint a KAC. Végeredményben a védelem nem nyerheti meg a mérkőzést, a csatársornak kellene gölt rugni. Ismét a 16-oson belüli pepecselést láttuk Kolozsváron. Még Lóránt szorgalmaskodott a lövésben, de neki meg szélen nem adódott elég alkalma erre. A Szolnok ellen sokat kell javulni a fiuknak, hogy újabb meglepetés ne érjen bennünket.

A II-es túlszigorú volt, az egyik

lesnek itélt gólunk teljesen szabályos volt. — magyarázza tovább Krüger Károly. Ezzel azonban nem akarom azt mondani, hogy érdemtelenül kaptunk ki. Bár a KAC sem játszott jól s mint ahogy Opató edzőjük is nyilatkozta, szerencsével győzték.

Petrovics Mihály ifjúsági szakosztály elnök is végignézte a mérkőzést és így vélekedik a látoitakról:

— Részvettünk a vereségre. Egyes játékosok teljesen gyenge formában játszottak. Igaz, hogy a második félidőben mi voltunk fölényben és több gólt is rughattunk volna, de ne felejtjük el, hogy a KAC is több gólt rughatott volna az első félidő fölénye alatt.

Rónay Ferenc edző sem volt megelégedve a csapatával.

— Opató Zoltán kartársam igen sportszerűen elismeri, hogy a csapat csak szerencsével győzött. Mi is csak szerencsével győzhettünk volna, mert a csapat játéka nem elégitett ki. A héten szorgalmasan kell készülődniünk, mert a Szolnok sem lesz könnyű feladat.

SZÍNHÁZ

Magyar-német kivánsághangverseny a színházban

Mindnyájan emlékezünk rá, a napilapok is közölték, hogy a nemrég lezajlott zöldrekereszt-gyűjtőnapon, — majdnem mindegyik német katonatiszt zubbonyán ott láttuk az önkéntes adakozás jelvényét. A nemes bajtársi érzés természetesen megnyilvánulása az a nagy érdeklődés, amely a városunk magyar közönségének sorraiban mutatkozik a május hó 9-én rendezendő magyar-német kivánsághangverseny iránt, melynek bevételét a német vöröskereszt javára fordítják.

A kivánsághangverseny műsorszámait az SS alakulatok kiváló zenekara, pomnás ének-kara, ének- és harmonikaszólistái, valamint a Szigligeti Színház válogatott ének, zene- és táncszámai fogják szolgáltatni.

A kivánsághangverseny lényegének

megfelelően a nagy közönség ének- és zenedarabok előadását kívánhatja, ha a német vöröskereszt javára adományt juttat. Ezeket az adományokat legkésőbb május hó 5-ig kell eljuttatni a német parancsnoksághoz (Ortskommandantur in Nagyvárad) Hitler Adolf-utca 4., az előadandó darab címének megjelölésével. Lehet kérni: magyar és német katonai indulókat, katonai- és népdalokat, tánczenét, opera és operett részleteket.

Az előadásra jegyek 2—12 pengő áron a színház pénztáránál már váltathatók. Tekintettel a már is megnyilatkozó rendkívüli érdeklődésre, előrelátható, hogy a város közönsége zsufolóság fogja megtölteni a színházat, hogy ezzel is tanúsítsa a magyar-német bajtársi együttérzést.

A színházi iroda közleménye:

„Ballépés jobbra“ szerdán filléres helyárákkal

Az „Eladó lányok“ keddi esti színlapon hirdetett előadása elmarad. Helyette a német katonai alakulatok részére tart előadást a színház. Erre az előadásra a pénztár nem árúsít jegyeket.

Ballépés jobbra c. nagysikerű operett-újítás szerdán este fél 6 órakor, Jurik Julei felléptével, filléres helyárákkal kerül színre.

Egy csók és más semmi c. vidám, mulatságos operett bemutató előadása csütörtökön este fél 6 órakor lesz, bemutató bérletben. A-bérletű előadása pénteken fél 6 órakor. Szombaton este, vasárnap délután és este bérletszünetben megy. Főszereplők: Hamvay Lucy, Antal Erzsé, Czéh Gitta, Haraszthy Irén, Borsos Mária, Szabó Ernő, Horváth Jenő, Halasi Gyula, Ross József, Bary Béla és Kiss István. 3 óras kacagás és derűlttség.

MŰSOR:

Kedden este fél 7 órakor: Katona előadás (jegyeket nem árúsít a pénztár.)

Szerdán este fél 6 órakor: Ballépés jobbra.

Csütörtökön este fél 6 órakor: Egy

csók és más semmi. Bemutató bérlet.

Pénteken este fél 6 órakor: Egy csók és más semmi, A-bérlet.

Szombaton délután fél 3 órakor: Az első.

Szombaton este fél 6 órakor: Egy csók és más semmi.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Egy csók és más semmi.

Vasárnap este fél 6 órakor: Egy csók és más semmi.

Hétfőn, este fél 6 órakor: Az első.

Szolgáltatás gyógyszertárak:

III. CSOPORT:

KIGYÓ gyógyszertár, Bémer-tér 1 (Reisz L.) 15-68.

II. RAKÓCZI F., Szacsavay-u. 28. (Csanda E.) 17-47.

OROSZLAN gyógyszertár, Mnssolini-tér 14. (Mihály L.) 32-91.

MADONNA gyógyszertár, Sztarova-szky-u. 20. (Dr. Medvigy F. bérlő Feder Vilmos) 33-67.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathat reggelig tart.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Urúhíntó, majdnem új, fekete előadó. Práger, Teleki-utca 38. 920

Ha házat,

szőlőt, birtokot eladni akar, keresse fel bizalommal

PRÁGER-t

Teleki-utca 38. szám.

Budapesti ügyek elintézését gyorsan és pontosan elintézem.

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évj gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Kerékpárok újak és javítások Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. Telefon 23—30

Állást nyerc

Könyvelőt mellékfoglalkozásként, napi pár órai munkára keresünk. Címét kiadóra kérjük eddigi munkaköreinek megjelölésével. 929

Lakás

Kiadó butorozott szoba Gerliczy-utca-ban. Cím: Akadémia-u. 6. 928

Keresek két elegánsan berendezett különbejárható szobát, fürdőszobát és konyhát használatra. Keresztény lakást. „Házaspár“ jellegre a kiadóba kérem a címetek. 927

Kiadó május 15-re Veres Balázs-utca 2 szobás új magánház kerttel érdeklődni Dr. Károly Irén-u. 17. Korokfal. 924

KIADÓTULAJDONOS:

SEBENT LÁSZLÓ-NYOMDA R-T.

A szerkesztőfelelős: Dr. Paál Árpád főszerekesztő

A kiadóért felelős: Dr. Virág Jeromos főigazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. kőforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi utca 11. sz. 929